

ΓΙΑΤΙ ΣΚΑΡΦΑΛΩΝΟΥΜΕ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ;

T. TOOLE

Οι λόγοι για τους οποίους οι άνθρωποι σκαρφαλώνουν στα βουνά ήταν πάντοτε ένα μυστήριο. Για τον μη ορειβάτη είναι μια άσκοπη και χωρίς, νόημα δραστηριότητα. Μπορεί από την πολυθρόνα του να θαυμάσει ως ένα σημείο το θάρρος και την αντοχή του ορειβάτη, αλλά δεν λυπάται όταν αυτό το θάρρος έχει σαν αποτέλεσμα το θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό. Απλά χαμογελάει μόνος του με την ευαρέσκεια αυτού που προείδε τις αναπόφευκτες συνέπειες και είχε τη λογική να μην ασχοληθεί με παρόμοιες δραστηριότητες.

Για τον ορειβάτη, ακόμη κι όταν κρέμεται πάνω από ένα ιλιγγιώδες κενό, οι λόγοι αποτελούν εξ ίσου ένα μυστήριο. Αν σταματούσε για μια στιγμή και επιχειρούσε μια λογική εξήγηση της έμμονης αυτής δραστηριότητας του, θ' αναγκαζόταν να συμφωνήσει με τον μη-ορειβάτη, ότι δεν εξυπηρετεί κανένα πρακτικό σκοπό. Η απάντηση ότι προσφέρει ευχάριστη άσκηση σε όμορφο περιβάλλον, δεν είναι εξήγηση, γιατί συχνά η δυσφορία ή ακόμα και η ταλαιπωρία, που νοιώθει κανείς, αντισταθμίζει με το παραπάνω ό,τι ευχάριστο μπορεί να υπήρξε και η ομορφιά είναι τις περισσότερες φορές κρυμμένη πίσω από ένα μονότονο γκρι, ή ακόμα μερικές φορές άσχημο βράχο ή πυκνή ομίχλη και δυνατή βροχή.

Λένε μερικές φορές ότι τα βουνά θέτουν μια πρόκληση στο περιπετειώδες πνεύμα του ανθρώπου. Ίσως να είναι αλήθεια, αλλά τότε και η πιο μονότονη και ανιαρή ζωή, μπορεί να είναι γεμάτη προκλήσεις. Ολόκληρη η ιστορία του ανθρώπινου γένους αποτελείται από την ανταπόκριση του ανθρώπου σε τέτοιες προκλήσεις. Και, λέγοντας άνθρωπου, εννοούμε τους κοινούς ανθρώπους, γιατί αυτοί είναι που κάνουν την ιστορία, όχι τους λεγόμενους «μεγάλους άντρες» οι οποίοι απλώς πλέουν με το ρεύμα και τυχαία λόγω θέσεως στο ρυάκι, συμβαίνει να αντανakλούν τις λαμπρότερες ακτίνες του ήλιου της προόδου.

Υπάρχει πρόκληση στο να βρει κανείς τη θέση του στην κοινωνία. Υπάρχει πρόκληση στο επάγγελμα που διαλέγει ν' ακολουθήσει. Υπάρχει πρόκληση στο να κρατήσει ενωμένη μια οικογένεια, ενάντια σε εξωτερικές δυνάμεις που απειλούν να τη διαλύσουν. Υπάρχει πρόκληση στο ν' αναθρέψει αυτή την οικογένεια, ώστε να κληρονομήσει και να βελτιώσει το μέλλον που αυτός προσπαθεί να δημιουργήσει. Υπάρχει πρόκληση σ' αυτές και πολλές άλλες δραστηριότητες παραπάνω από αρκετές για ν' απασχολήσουν και τους πιο περιπετειώδεις ανθρώπους για αρκετές ζωές, χωρίς να χρειαστεί να καταφύγουν στη δημιουργία νέων προκλήσεων που αλλιώς δεν θα υπήρχαν.

Όταν βλέπω τριγύρω τους φίλους μου και συζητάω μαζί τους αναγκάζομαι να συμπεράνω ότι δεν έχουν κανένα γνήσιο λόγο για τον οποίο να θέλουν να σκαρφαλώνουν στα βουνά και συχνά το κάνουν μόνο σαν αποτέλεσμα κάποιου τυχαίου γεγονότος.

Όταν σκέφτομαι μερικούς ανθρώπους, ειδικά, από τους οποίους πολλοί είναι ανάμεσα στους πιο έμπειρους ειδικούς του αθλήματος, συνειδητοποιώ ότι θα μπορούσαν εξ ίσου καλά να είχαν διαπρέψει στο ποδόσφαιρο, στο γκολφ, στο τένις, την ιστιοπλοΐα ή σε κάποιο άλλο, τελείως άσχετο, πεδίο δράσης.

Σε κάποια τέτοια στιγμή, είδαν μπροστά τους ένα λόφο ή ένα βράχο αντί για μια μπάλα, ένα γήπεδο γκολφ, μια ρακέτα του τένις ή ένα κότερο. Ξόδεψαν ενέργεια και το διασκέδασαν, με αποτέλεσμα να ξαναγυρίσουν για να επαναλάβουν την εμπειρία. Πολύ γρήγορα ήρθαν σ' επαφή με άλλους, που έκαναν το ίδιο και μέσα σε μερικές ώρες, ή πιθανόν και λεπτά, δημιουργήθηκαν καινούργιοι φίλοι: φίλοι, που είχαν μια πολύ πιο μεταδοτική σοβαρή συμπεριφορά προς το άθλημα τους.

Η επίδραση απλώθηκε γρήγορα και οι καινούργιοι βρέθηκαν μέλη μιας ανθίζουσας αδελφότητας, τόσο πολύ που έφτασαν να πιστεύουν ότι πάντα ήθελαν να γίνουν ορειβάτες

και ότι τίποτα άλλο δεν θα μπορούσε να τους έχει ικανοποιήσει. Από κει και πέρα, η πρόοδος τους θ' ακολουθούσε ένα σχέδιο που θα διέφερε από τον έναν στον άλλο, μόνο στις λεπτομέρειες του.

Γρήγορα θα μάθαιναν ότι οι αναβάσεις διέφεραν σε δυσκολία, από την εύκολη σαν σκάλα, μέχρι το πραγματικά αδύνατο και με τη γνώση αυτή θα ερχόταν η συνειδητοποίηση μιας έντονα ανταγωνιστικής ατμόσφαιρας, ένα κλίμα ανταγωνιστικότητας, όχι όπως ίσως θα περίμεναν μεταξύ ανθρώπου και βουνού, αλλά μεταξύ ανθρώπου και ανθρώπου, θα άρχιζαν να μετρούν την αξία του, όχι ανάλογα με το πόσο καλά έκαναν μια συγκεκριμένη διαδρομή, αλλά με σύγκριση των επιτυχιών τους μ' αυτές των άλλων.

Όσο κι αν σκαρφάλωναν, θα συνειδητοποιούσαν ότι πρέπει να φτάσουν ένα ορισμένο ψηλό επίπεδο ανταγωνιστικότητας και να το συντηρούν τακτικά, πριν γίνουν γενικά αποδεκτοί σαν κανονικά μέλη. Η αφοσίωση του θα μεγάλωνε μέχρι να φτάσουν το επίπεδο αυτό. Τότε, θα έβλεπαν μπροστά τους την επίλεκτη ομάδα που περιελάμβανε τους αναγνωρισμένους δασκάλους του αθλήματος: αυτούς που σταθερά ανέβαιναν στα πιο ψηλά επίπεδα, σε κομμάτια βράχου που φαίνονταν φυλαγμένα μόνο γι' αυτούς, θα ήταν τα ονόματα αυτών των λίγων που θα είχαν ακούσει σε συζητήσεις ή διάβασαν περιοδικά γιατί αυτοί πετύχαιναν εκεί που λίγοι επιχειρούσαν να πάνε ή ίσως εκεί που κανείς άλλος δεν είχε πετύχει πριν από αυτούς.

Ίσως θα προσπαθούσαν να μπουν στην ομάδα αυτή ή το πιθανότερο θα είχαν αναγνωρίσει το επίπεδο της σαν ανώτερο των δυνατοτήτων τους και θα αρκούσαν ικανοποιημένοι στο να ενισχύσουν τις ήδη κερδισμένες θέσεις τους. Όποια εκλογή κι αν έκαναν θα έφταναν στο δικό τους επίπεδο επιτυχίας, θα το κρατούσαν για ένα - δυο χρόνια και μετά θ' άρχιζαν να πέφτουν κάτω απ' αυτό, όπως οι ζωές τους θα έπαιρναν νέες διευθύνσεις και υποχρεώσεις.

Μπορεί να έκαναν μια προσπάθεια να κρατηθούν για λίγο ακόμα, αλλά θα το έβρισκαν όλο και πιο δύσκολο. Θα έβρισκαν τον εαυτό τους να σέρνεται αργά προς τη μέση ηλικία, ρίχνοντας ένα ακόμα πιο νοσταλγικό βλέμμα πίσω, σε μια σύντομη περίοδο της ζωής τους στην οποία γεύτηκαν μια γλυκιά ελευθερία, που όμως, δεν είχε καμιά σχέση με ό,τι επρόκειτο να συμβεί (αργότερα).

Κατά την περίοδο αυτή, η αναρρίχηση βράχων και βουνών φαίνονταν σαν αυτοσκοπός, αλλά το αναδρομικό βλέμμα της ωριμότητας θα έδειχνε αυτό που πραγματικά ήταν: μια σύντομη απόδραση από τις έγνοιες, ένα πρόσκαιρο διάλειμμα ανάμεσα στο άγχος της εφηβείας και τις ευθύνες της ενηλικίωσης, ένα ευχάριστο λιβάδι στο οποίο είχαν ξεμείνει και περιπλανηθεί άσκοπα μέχρι που το ρεύμα της ανθρωπότητας, που περνούσε τους τράβηξε πίσω, μέσα στο πλήθος.

Όμως, υπάρχουν μερικοί, ίσως όχι περισσότεροι από ένας - δυο σε κάθε γενιά, που δεν φαίνονται ν' ακολουθούν το σχέδιο. Δεν αφήνουν τον εαυτό τους ούτε να παρασυρθεί από το κεντρικό ρεύμα, ούτε να στριφογυρίζει στις δίνες, αλλά βλέπουν τη ζωή τους να προχωρεί σε μια κατεύθυνση της δικής τους επιλογής και διαλέγουν το δρόμο τους προσεκτικά από τη μια πέτρα που πατούν στην επόμενη. Μερικές φορές κολυμπούν στη μέση του ποταμού. Άλλοτε πλατσουρίζουν σε νερά λιμνάζοντα. Ποτέ, όμως, χωρίς σκοπό. Βλέπουν κάθε κίνηση να οδηγεί σ' ένα συγκεκριμένο στόχο, ο οποίος από τη στιγμή που θα επιτευχθεί, γρήγορα ξεχνιέται για χάρη του επόμενου. Οι στόχοι αυτοί, μπορεί φαινομενικά να έχουν σημασία μόνο για το ενδιαφερόμενο άτομο, αλλά όταν επιτευχθούν, αλλάζουν, αν και πολύ ελαφρά, την κατεύθυνση που ακολουθεί το πολύ νερό του ποταμού.

Νιώθω συχνά, ότι αν ένας αρκετά μεγάλος αριθμός ανθρώπων ήταν έτοιμος να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο, τότε ίσως, να μπορούσε ν' αλλάξει κι ολόκληρη η πορεία του ποταμού.